

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 8CoZm/34/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113208114
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Legerská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3113208114.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne, ako odvolací súd, v právnej veci žalobcu v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Legerskej a členiek senátu Mgr. Ivany Šlesarovej a JUDr. Ivce Čelkovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, Česká republika, IČO: 264 29 705, práv. zast. advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému: X. X., bytom R. Y. XXX/X W., v konaní o zaplatenie 815,82 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 36CbZm/79/2013-70 zo dňa 22. októbra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd pripúšťa čiastočné späťvzatie žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 935,82 Eur; od 29.01.2011 do 01.11.2011, čo predstavuje sumu 648,07 Eur zo sumy 915,82 Eur od 02.11.2011 do 04.12.2011, čo predstavuje sumu 75,56 Eur; zo sumy 895,82 Eur; od 05.12.2011 do 04.01.2012, čo predstavuje sumu 69,43 Eur zo sumy 875,82 Eur; od 05.01.2012 do 05.02.2012, čo predstavuje sumu 70,07 Eur zo sumy 855,82 Eur od 06.02.2012 do 14.03.2012, čo predstavuje sumu 81,30 Eur zo sumy 835,82 Eur od 15.03.2012 do 02.04.2012, čo predstavuje sumu 39,70 Eur a zo sumy 815,82 Eur; od 03.04.2012 do zaplatenia, rozsudok Okresného súdu Trenčín č. k. 36CbZm/79/2013-70 zo dňa 22. októbra 2014 v späťvzatej časti zrušuje a konanie v tejto časti zastavuje. Vo zvyšnej časti odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje.

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie zmenkovej sumy 815,82 Eur s príslušenstvom a zmenkovej odmeny v sume 3,12 Eur a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Súd prvého stupňa doručil účastníkom konania po tom, čo pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky podľa § 120 ods. 1 O.s.p. zaslal tieto listiny účastníkom konania spolu s predbežným právnym posúdením veci podľa § 100 ods. 1 O.s.p. a poučením účastníka konania o procesných právach a povinnostiach vrátane poučenia podľa § 120 ods. 4 O.s.p. K oznámeniu súdu prvého stupňa a k predloženým listinám sa žalobca vyjadril písomne podaním zo dňa 12.08.2014. Vo vyjadrení žalobca poukázal na to, že vykonanie dokazovania zmluvou o úvere a všeobecnými podmienkami považuje za postup mimo Nariadenia. Žiadal, aby súd prvého stupňa rešpektoval jeho právo na spravodlivý proces s upozornením na možnosť vzniku škody na jeho strane v dôsledku nesprávneho úradného postupu. Žalobca ani žalovaný dôkaz predloženými listinami nenavrhli. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový vzťah. Zmenku ako samostatný abstraktný bezpodmienečný záväzok neakcesorickej povahy nemožno spájať, či podmieňovať inými skutočnosťami, než sú na zmenke uvedené. Za stavu, keď dlžník nepreukázal, aj keď v pozícii spotrebiteľa, že nový majiteľ zmenky konal pri jej nadobúdaní vedome na jeho škodu, a keď nepodal žiadne námietky vyplývajúce z jeho vzťahu k žalobcovi a ani zo záväzkového vzťahu, ku ktorému sa zmenka viazala, k remitentovi ako skoršiemu majiteľovi zmenky,

nie je možné takýto výklad súdu prvého stupňa akceptovať. Posudzovanie základného vzťahu by malo význam len vtedy, keby žalovaný ako spotrebiteľ vzniesol voči majiteľovi námietky, že k indosácii došlo na jeho škodu alebo ak by podal relevantné kauzálne námietky týkajúce sa zmluvy o úvere, príp. zmenky, čo by musel v konaní aj preukázať napriek tomu, že v čase uzavretia zmluvy o úvere platila právna úprava, ktorá v § 2 písm. a/, b/ a § 4 ods. 6 zákona

č. 285/2001 Z.z. v znení účinnom do 11.06.2010 obsahovala zákaz plniť dlh zmenkou. Dlžník nemôže namietkať voči povinnosti zaplatiť zmenku, ktorá vyplýva z jeho pôvodného vzťahu so spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o. z dôvodu, že došlo k jej indosácii. Závazky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných vzťahov, sú záväzkami samostatnými. Rozsudkom č.k. 36CbZm/79/2013-28 zo dňa 04.10.2013 súd prvého stupňa zamietol návrh a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Krajský súd v Trenčíne uznesením č.k. 8CoZm/19/2014-55 zo dňa 22.07.2014 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa preukázané, že dňa 10.12.2009 žalovaný uzatvoril so spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava (ďalej len veriteľ) zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej veriteľ poskytol žalovanému úver v sume 1.000 Eur. Žalovaný sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť zvýšené o poplatok v sume 968 Eur, spolu v sume 1.968 Eur v 12 mesačných splátkach po 164 Eur počínajúc dňom 15.01.2009. Prevzatie hotovosti žalovaný potvrdil dňa 10.12.2009. Súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné podmienky poskytnutia úveru. V bode 14 všeobecných podmienok je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, ktorú žalovaná ako vystaviteľ zmenky vystavila v prospech veriteľa (remitent) na zabezpečenie peňažného záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o úvere, v ktorej nebola vyplnená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh v zmysle bodu 4 všeobecných podmienok. Práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOST', s.r.o. prevedené rubopisom na žalobcu. Žalobca predložil v konaní vlastnú zmenku obsahujúcu: miesto vystavenia: D. nad T., dátum vystavenia: 10.12.2009, zmenkovú sumu 935,82 Eur, bezpodmienečný sľub zaplatiť zmenkovú sumu 935,82 Eur

a zmenkový úrok 0,25 % denne od 29.01.2011, pri predložení, na rad: POHOTOVOST', s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava, splatnú: POHOTOVOST', s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“, meno, priezvisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - žalovaného, číslo zmluvy : XXXXXXXXXX. Zmenka bola vystavená ako blankozmenka, ktorá mala byť vyplnená na základe vyplňovacieho práva veriteľa POHOTOVOST' s.r.o. v blankozmenke podľa všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Všeobecné podmienky boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere uzavretej medzi veriteľom POHOTOVOST' s.r.o. a žalovaným. Súd prvého stupňa posúdil právnu vec podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ) a Obchodného zákonníka s poukazom na článok 1 bod 1, článok 2 písm. a/ - c/, článok 3 bod 1, 2, 3, článok 4 bod 1, 2, článok 5, článok 6 bod 1 Smernice 93/13/EHS a článok 1, článok 2 bod 1, článok 3 bod 1, článok 5 bod 1 Nariadenia č. 861/2007. Uviedol, že žalobca podal žalobu podľa článku 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES)

č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Pri určení právomoci, vecnej a miestnej príslušnosti postupoval súd prvého stupňa podľa článku 2 bod 1, článku 3 bod 1 Nariadenia č. 861/2007 a podľa článku 2 bod 1, článku 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych

a obchodných veciach (Brusel I). Vychádzal zo zistenia, že žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky. Žalovaný ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky, kde bola zmenka vystavená a kde sa nachádza platobné miesto. Súd prvého stupňa konštatoval, že ide o cezhraničný spor a hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva žaloby na uplatnenie pohľadávky nepresahovala 2.000 Eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Pri určovaní rozhodného práva postupoval súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len ZMPSP) a danú vec posudzoval podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, keď iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodného práva v konaní nebola preukázaná. Podľa názoru súdu prvého stupňa v konaní nebola preukázaná aktívna legitímácia žalobcu na uplatnenie práv zo zmenky. Vychádzal zo skutkového stavu preukázaného dokazovaním vykonaného listinami: vlastnou zmenkou, zmluvou o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru a výpisom z obchodného registra žalobcu a spoločnosti POHOTOVOST' s.r.o. Žalovaným vystavená

zmenka zabezpečovala záväzok žalovanej zo zmluvy o úvere, ktorú veriteľ POHOTOVOŠŤ s.r.o. uzatváral ako dodávateľ v rámci svojej obchodnej činnosti (§ 52 ods. 3 Obč. zák.), ktorá skutočnosť vyplýva z výpisu z obchodného registra veriteľa (poskytovanie úverov z vlastných zdrojov) a z rozhodovacej činnosti súdu prvého stupňa, keďže veriteľ vystupoval v obdobných veciach opätovne. Podľa § 52 ods. 4 Obč. zák. považoval súd prvého stupňa žalovaného, ktorý s veriteľom uzavrel zmluvu o úvere a ktorý vystavil zmenku, za spotrebiteľa. Zistil, že zmluva o úvere je typovou zmluvou na predtlačenom formulári, pri ktorej nemal dlžník možnosť podstatným spôsobom ovplyvniť jej obsah, najmä keď jej súčasťou sú aj všeobecné podmienky, ktoré dlžník nemôže vôbec ovplyvniť. Povahu zmluvy vyhodnotil súd prvého stupňa ako adhéznú, nakoľko dlžník ju mohol prijať ako celok, alebo ju mohol odmietnuť. Na základe týchto skutočností súd prvého stupňa vyhodnotil zmluvu o úvere ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 ods. 1 Obč. zák. Snaha dodávateľa použiť pri spotrebiteľskej zmluve podporne Obchodný zákonník (bod 20 všeobecných podmienok) naráža na prednosť ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské zmluvy a jeho vykonávacích predpisov. Vzhľadom na výšku zmenkového úroku 0,25 % denne a na poznatky súdu prvého stupňa z rozhodovacej činnosti a z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, súd prvého stupňa predpokladal nekalú povahu viacerých zmluvných podmienok vrátane dohody o zabezpečení záväzku dlžníka, na ktorých bola založená žaloba. V súlade so smernicou Rady 93/13/EHS sa súd prvého stupňa na účely preskúmania prípadnej nekalkej povahy zmluvnej podmienky zaoberal zmluvou o úvere a všeobecnými podmienkami. Vnútroštátny súd je z úradnej povinnosti povinný preskúmať nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii skutkové a právne okolnosti potrebné pre tento účel. I v rámci konania, ktoré je založené na zmenke, musí súd aj bez námietok dlžníka, skúmať nekalú povahu zmluvnej podmienky. Prieskumu nebránia ani ustanovenia zákona č. 191/1950 Zb., najmä čl. I § 10 a § 17 tohto zákona. Aj keď dlžník - spotrebiteľ nevznesie námietky proti zmenke, resp. jej vyplneniu, prípadne uplatneniu práv zo zmenky podľa zákona č. 191/1950 Zb., je súd oprávnený a povinný skúmať platnosť zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitimáciu majiteľa zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. Dohodu veriteľa a dlžníka o zabezpečení záväzku blankozmenkou obsiahnutú v bode 14 všeobecných podmienok posúdil súd prvého stupňa ako neprijateľnú podmienku, ktorá je podľa § 53 ods. 5 Obč. zák. neplatná, a v kontexte s ostatnými zabezpečovacími inštitútmi dohodnutými v zmluve spôsobuje hrubú nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V dôsledku neprijateľnej zmluvnej podmienky mal súd prvého stupňa za to, že neplatnosť zmenkovej zmluvy o zabezpečení záväzku zo zmluvy o úvere, i keď nespôsobuje neplatnosť zmenky, znamená v tomto prípade neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi pohľadávkou zo zmluvy o úvere a žalovanou zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať, čoho dôvodom je nedostatok dôvodu na použitie zmenky ako zmenky zabezpečovacej (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 1Obdo V 43/2006). Ako neprijateľnú a neplatnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 5 Obč. zák. posúdil súd prvého stupňa aj dohodu veriteľa a dlžníka o vyplňovacom práve k blankozmenke obsiahnutú v bode 14 všeobecných podmienok. Súd prvého stupňa vzhľadom na vyššie uvedenú neplatnosť neprijateľných zmluvných podmienok vyslovil, že veriteľovi nevzniklo právo vystavenú blankozmenku vyplniť, na základe čoho sa blankozmenka nestala zmenkou a veriteľ nemal v čase indosamentu zmenky práva a povinnosti zo žalovanej zmenky. Úrokovú doložku na zmenke (zmenkový úrok 0,25 % denne) posúdil súd prvého stupňa ako neúčinnú podľa čl. I § 5 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. z dôvodu jej nejasnosti a nezrozumiteľnosti. V danom prípade nie je možné posúdiť zákonnosť výšky dohodnutého zmenkového úroku, nakoľko nie je zrejmé, či mal byť v úrokovej doložke dohodnutý riadny úrok zo zmenkovej sumy alebo zmenkový úrok. V bode 6 všeobecných podmienok sa veriteľ a dlžník dohodli na úroku z omeškania v súlade s § 369 Obch. zák. V prípade, ak by dohoda o zmenkovom úroku na zmenke predstavovala úrok podľa čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. bola by takáto úroková doložka neplatná podľa § 39 Obč. zák. Z dôvodu neúčinnosti úrokovej doložky žalovanej nevznikla povinnosť platiť zmenkový úrok 0,25 % denne. Žaloba bola založená na zmenke, ktorá bola pôvodne blankozmenkou, a ktorá bola vyplnená a dohodnutá ako zabezpečovacia zmenka na základe absolútne neplatnej zmluvy o úvere a neprijateľných podmienkach v nej obsiahnutých, medzi ktoré patrila i dohoda o vyplnení blankozmenky a dohoda o zabezpečovacom charaktere žalovanej zmenky. Súd prvého stupňa konštatoval, že zo strany žalobcu ide o výkon práva v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, ktorý nepožíva právnu ochranu. Žalobca sa pri nadobudnutí zmenky dopustil hrubej nedbanlivosti v neprospech žalovaného ako spotrebiteľa, keďže si neoveril, aký právny vzťah predmetná zmenka zabezpečovala, hoci zmenku, spoločne s ďalšími zmenkami, nadobudol od veriteľa POHOTOVOŠŤ,

s.r.o., o ktorom je všeobecne známe, že predmetom jeho činnosti je poskytovanie úverov, alebo pôžičiek spotrebiteľom, pričom indosamentom zmenky došlo

v tomto prípade k podstatnému sťaženiu právneho postavenia dlžníka (spotrebiteľa), a to

i z dôvodu, že postúpené boli len práva zo zmenky bez pohľadávky zo zmluvného vzťahu, ktorú zmenka zabezpečovala, a že ukladajú spotrebiteľovi pri zmenke niest' dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah mal niest' veriteľ, resp. postupník

v prípade postúpenia pohľadávky. Súd prvého stupňa vyhodnotil, že žalobca pri nadobudnutí zmenky konal vedome na škodu dlžníka, pretože minimálne zo zmenky zistil výšku úroku 0,25% denne, ktorá je nielen v rozpore so spotrebiteľským právom, ale aj so zásadami poctivého obchodného styku, a napriek tomu si úrok z omeškania v tejto výške uplatnil v žalobe. Žalobca ako nadobúdateľ zmenky zabezpečujúcej záväzok spotrebiteľa musel počítat' s tým, že nárokom, ktoré majú základ v nekalej podmienke a jej použití, súd nemôže poskytnúť právnu ochranu. V dôsledku absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere, teda i čl. 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, veriteľovi POHOTOVOST' s.r.o. nevzniklo právo na vyplnenie blankozmenky (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 6.5.2008, sp.zn. 4Ob0 161/2007). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovaná si právo na náhradu trov konania neuplatnila

a v konaní nebol preukázaný vznik trov konania na jej strane.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), účastníkov konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V odvolaní uviedol, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním a rozhodnutím k porušeniu práva Európskej únie, a to čl. 4, 5 a 7 Nariadenia, ktoré má všeobecnú pôsobnosť, je záväzné vo všetkých svojich častiach a je priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. Žalovaný nedoručil súdu žiadnu odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia. Súd bol preto povinný postupovať podľa čl. 7 ods. 3 tohto Nariadenia. Poukázal na to, že súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmluvou o úvere, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaný dokazovanie v tomto rozsahu nenavrhli. Súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrhnuté dokazovanie bez účasti účastníkov konania a tak svojvoľne rozšíril rozsah vykonaných dôkazov, dokazovanie vykonal nezákonným spôsobom a najmä, neumožnil účastníkom konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, či navrhnúť ďalšie dokazovanie. Podľa § 120 O.s.p. je dokazovanie v sporovom konaní ovládané prejednávacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb. Žalovaný voči forme a obsahu zmenky nenamietal. Podľa názoru žalobcu neexistovala žiadna okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada podľa čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods.3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods.1 veta prvá O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za žalovaného. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovaného vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný sa tejto obrany nedovoľoval, pohľadávku žalobcu nerozporoval, svojim konaním ju prakticky uznal. Súd sám iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre žalovaného dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu. Takéto správanie súdu je v právnom štáte neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces garantované podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobca v odvolaní tvrdil, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu, predovšetkým § 17 zák. č. 191/1950 Zb., z ktorého vyplýva, že žalovaný vo

všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak v sporovom konaní nemôže robiť žalovaný, tým menej tak môže robiť sám súd. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia č. 861/2007 vykonané bez návrhu. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol. Potreba vykonať ďalšie dôkazy musí vyplývať zo samotného doterajšieho dokazovania. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka ako listinný cenný papier inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobcu. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Súd prvého stupňa považoval za nesporné to, že žalovaný a spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. uzavreli zmluvu o úvere, že zmenka je zabezpečovacou zmenkou a že žalovaný uzavrel zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto údaje však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov a súd prvého stupňa si ich vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Také skutočnosti nemožno považovať za nesporné, k týmto skutočnostiam sa účastníci nevyjadrili. Žalobca poukázal na to, že súd pri odôvodnení vychádzal len zo zaužívanej praxe súdu v iných právne a skutkovo obdobných veciach, čím došlo k porušeniu základného práva na spravodlivý súdny proces a k odňatiu možnosti konať pred súdom. Podľa názoru žalobcu nikto v konaní netvrdil, že žalovanému bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jej podnikateľskou činnosťou, a nikto túto skutočnosť v konaní ani nepreukázal. S poukazom na zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch žalobca uviedol, že tento zákon pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka, pri ktorej bola limitovaná len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka mohla byť používaná aj v prostredí spotrebiteľských úverov. Prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a neprijateľnou zmluvnou podmienkou v prípade spotrebiteľa, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie zmeniek. V odvolaní žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.08.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 05.09.2013, sp.zn. 10Co/79/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná právo na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

K odvolaniu žalobcu sa žalovaný nevyjadril.

V priebehu odvolacieho konania vzal žalobca žalobu čiastočne späť a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne a žiadal priznať len 0,06 % denný zmenkový úrok z jednotlivých súm za v žalobe uvedené obdobia.

Odvolací súd doručil uvedené čiastočné späťvzatie návrhu žalovanému s výzvou aby sa v lehote 10 dní vyjadril, či s týmto čiastočným späťvzatím súhlasí. Žalovaný na výzvu súdu nereagoval.

Podľa § 208 O.s.p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

V zmysle ust. § 208 O.s.p. súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Pretože žalovaný nevyslovil nesúhlas s čiastočným späťvzatím žaloby, odvolací súd na základe procesného úkonu žalobcu, ktorým vzal žalobu čiastočne späť, konštatoval, bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p., že boli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 208 O.s.p. a preto pripustil čiastočné späťvzatie žaloby tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia a rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

Odvolací súd prejednal vec vo zvyšku podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné vo zvyšnej časti potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny.

Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi účastníkov konania, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 132 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ním citované ustanovenia a zákona zmenkového a šekového žalobu zamietol a žalovanému ako úspešnému účastníkovi konania náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva podľa § 142 ods. 1 O.s.p. nepriznal. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa podrobne a presvedčivo odôvodnil v súlade s požiadavkami § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov, na ktoré v podrobnosti odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.)

Obligatórne (§ 212 ods. 3 O.s.p.) sa odvolací súd zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 221 ods. 1 písm. a/ - g/ O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Vada konania vymedzená v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.).

Odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým bola účastníkovi znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu O.s.p. priznáva. Na vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihliada odvolací súd z úradnej povinnosti aj vtedy, ak by v odvolaní neboli uplatnené (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namieta, že súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrhnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril rozsah dokazovania, a najmä, neumožnil účastníkovi konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia). Poukázal na to, že súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal za žalovaného námietky voči zmenke, pretože tým porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie, a vzhľadom k tomu, že žalovaný nedoručil súdu žalobnú odpoveď, bol povinný vydať rozsudok o pohľadávke bez nariadenia pojednávania.

Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 (ďalej len Nariadenie), ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanému domáhal zaplatenia zmenkovej sumy, zmenkového úroku 0,25 % denne, 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy a zmenkovej odmeny. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnú účastníci, príp. niektorý z nich. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom.

Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci EÚ a zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú súdy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy.

Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2, ktorým sa súdu ukladá aj povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti

konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávných otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom. Dá sa jej vyhovieť napríklad ústne počas súdneho konania alebo prostredníctvom elektronickej komunikácie, ako je elektronická pošta alebo telekonferencia, prípadne inými spôsobmi, ktoré sú povolené v zmysle vnútroštátneho práva.

Jedna zo zásadných odvolacích námietok žalobcu tkvela v tom, že použitý procesný predpis, v tomto prípade Nariadenie, neumožňuje súdu za určitých procesných okolností (uvádzal nevyjadrenie sa žalovaného stanoveným postupom) rozhodnúť inak ako vyhovujúcim rozhodnutím. Tento názor je však principiálne nesprávny. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený, a v zásade písomný spôsob vedenia konania s nízkou hodnotou sporu a môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky než v ňom uvedené, a nemá v zásade možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo však cieľom Nariadenia obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme tohto, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom (čl. 9 ods. 3 Nariadenia). Z článkov 8 a 9 Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s nízkou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonať potrebné dokazovanie a napr. aj nariadiť ústnej pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Aj napriek zjednodušenej forme tohto druhu konania považoval odvolací súd za správny postup súdu prvého stupňa, riadiaceho sa ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, v zmysle ktorej je súd povinný ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Aj keď vo všeobecnosti súčasné procesné predpisy prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii účastníka (zvyšujúci sa dôraz na dispozitívnosť a kontradiktórnosť konania), nemožno pripustiť, aby sa súdy (sudcovia), dostali do postavenia, aby len automaticky vytvárali exekučné tituly vychádzajúce iba

z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. Takýto prístup by bol v príkrom rozpore so statusovým zákonom sudcov, ust. § 2 ods. 2 z.č. 385/2000 Z.z. v ktorom je zakotvené právo aj povinnosť sudcov byť pri výkone svojej funkcie nezávislý, zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhodovať nestranné a spravodlivo. Preto, v akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Ani náležitý procesný postup tak nemôže, za žiadnych okolností, viesť k vydaniu rozhodnutia, ktoré by učinilo vykonateľným nárok založený na takých excesoch, ako je zjavná absolútna neplatnosť právneho úkonu, zneužitie práva, šikanóznny výkon práva a podobne. To neznamená, že by zodpovednosť za výsledok sporu nemala byť zásadne na účastníkovi a ani to, že by súd mal nahrádzať jeho pasivitu. Je však potrebné vnímať hranicu, po ktorú môže byť nepriaznivý výsledok sporu odôvodniteľný prístupom účastníka k uplatneniu svojich práv v konaní, ale za ktorou je súd povinný zamedziť tomu, aby svojou autoritou aproboval nežiaduce použitie práva. Práve takéto postavenie súdu je nevyhnutným atribútom právneho štátu a spravidla je vyjadrené v procesných ustanoveniach predpisov stanovujúcich ich základné princípy vychádzajúce

z hodnotových základov spoločnosti. V prípade Nariadenia je to jednoduchý odkaz na spravodlivosť ako vodiaci princíp, na ktorý priamo odkazuje v bode 1 preambuly. Nebolo by možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám o sebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť. Vzhľadom na to bol súd prvého stupňa aj v procese podľa Nariadenia oprávnený rozhodnúť inak ako vyhovením návrhu, (a to aj za situácie, že žalovaný v žalobnej odpovedi nárok prípadne akceptoval), a bol oprávnený aj na vykonanie nenavrhovaných dôkazov, pretože boli nevyhnutné pre také rozhodnutie vo veci, ktoré zabránilo aprobovaniu zjavne neprimeraného použitia zmenky.

Odvolací súd v konaní nezistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd prvého stupňa žalovaného tlačivom C na odpoveď a spolu s tlačivom C mu zaslal žalobu a poučenie účastníka konania. Doručované písomnosti prevzal žalovaný dňa 22.07.2013, na tieto nereagoval. Z úradnej činnosti súd prvého stupňa pripojil do spisu zmluvu o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré zaslal účastníkom konania na vyjadrenie s tým, že súd vykoná dôkaz ich oboznámením. Podľa § 100 ods. 1 posledná veta O.s.p. vykonal súd prvého stupňa predbežné právne posúdenie veci. Zároveň súd prvého stupňa zaslal právnenému zástupcovi žalobcu a žalovanému

poučenie účastníka konania. Právny zástupca žalobcu prevzal tieto listiny dňa 21.08.2014 a žalovaný dňa 25.08.2014. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov konania, vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania a podľa článku 7 ods. 1 Nariadenia v spojení s § 156 ods. 1 O.s.p. vo veci verejne vyhlásil rozsudok.

V súlade s bodom 22 preambuly, článkom 12 ods.2 a 19 tohto Nariadenia je súd povinný poučiť účastníkov o ich procesných právach. Pretože samotné Nariadenie nerieši procesný postup pri verejnom vyhlásení rozhodnutia, je potrebné postupovať v súlade s vnútroštátnym právom, ktoré jednoznačne v § 115a a § 120 ods. 4 O.s.p. ukladá povinnosť súdu prvého stupňa pred rozhodnutím bez nariadenia pojednávania poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a. Súd prvého stupňa dodržal v konaní procesný postup, ktorý vyplýva z Nariadenia a v spojení s ním z príslušných ustanovení O.s.p., pričom postupoval v súlade s § 120 O.s.p., a účastníkov konania poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. o dôkaznej povinnosti. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je účastník konania právne zastúpený.

V nadväznosti na oznámenie súdu adresované účastníkom konania, že vykoná z vlastnej iniciatívy aj iné, než účastníkmi predložené dôkazy, sa toto poučenie javilo ako potrebné. Splnenie tejto poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom je významné obmedzenie predkladať alebo označovať

v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočnosti, hoci objektívne existujú. Súd prvého stupňa musí splniť túto poučovaciu povinnosť s osobitným zreteľom na to, že spravidla ide o poslednú reálnu možnosť predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočnosti, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej. Žalobca bol v konaní riadne poučený, bolo mu doručené predbežné právne posúdenie veci v zmysle § 100 ods. 1 O.s.p., bol oboznámený s vykonaním dôkazov a tieto listiny mal vo sfére svojej dispozície pred rozhodnutím vo veci samej. Nemôže preto tvrdiť, že napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím.

Preskúmaním obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že žalobca mal objektívnu možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam a dôkazom, ktoré súd prvého stupňa pripojil do spisu bez návrhu účastníkov konania podľa § 120 ods. 1 veta tretia O.s.p. a ktoré pri rozhodovaní posúdil ako významné pre zistenie skutkového stavu a právne posúdenie žalobcom uplatneného peňažného nároku zo zmenky podľa § 123 O.s.p.. Toto zákonné ustanovenie dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie, aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je možné ho využiť vtedy keď je vykonanie nenavrhnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa mal so žalobcom predloženej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., na rad, ktorej vystavil dňa 10.12.2009 žalovaný zmenku na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy XXXXXXXXXX. Práve tieto skutočnosti boli podkladom pre postup súdu prvého stupňa podľa § 120 ods. 1 veta tretia O.s.p. pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovaným má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, príp. i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

V prospech správnosti takéhoto postupu súdu prvého stupňa svedčí aj to, že bol v súlade s následným stanoviskom spoločného zasadnutia občianskoprávného a obchodného kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.10.2015 podľa ktorého, v prípade, ak z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Úlohou súdov členských štátov EÚ (ďalej „vnútroštátny súd“) je uplatňovať popri vnútroštátnom práve aj právo Spoločenstva (komunitárne právo), ktoré sa musí v členských štátoch EÚ uplatňovať jednotne. Právo Spoločenstva má tú zvláštnosť, že mení právomoci vnútroštátneho súdu v jeho vzťahu k zákonom.

Rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, ďalej len „Súdny dvor“ vo veci Simmeathal II (29.03.1978, 106/77), pomenoval úlohu vnútroštátneho súdu: „Každý vnútroštátny súd je v medziach svojej právomoci povinný v úplnosti používať komunitárne právo a chrániť práva, ktoré z tohto právneho systému vznikajú jednotlivcom“. Podľa názoru ESD by účinnosť komunitárneho práva bola „oslabená“, keby vnútroštátnym súdom bolo bránené záväzne používať komunitárne právo v súlade s rozhodnutím, či ustálenou judikatúrou Európskeho súdneho dvora. V tomto kontexte je potom možné považovať vnútroštátny súd za „všeobecný komunitárny súd“, ktorý plní dvojité úlohu; úlohu súdu členského štátu a súdu Spoločenstva.

Vnútroštátny súd je pri použití vnútroštátneho práva a najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej smernice, aby dosiahol výsledok stanovený touto smernicou a dosiahol tak súlad s článkom 249 tretím odsekom ZES (Zmluva o založení Európskeho spoločenstva).

Predovšetkým platí, že pokiaľ ide o spotrebiteľskú zmluvu (napr. aj zmluvu o spotrebiteľskom úvere), nemožno posudzovať práva a povinnosti z tejto zmluvy oddelene od použitých zabezpečovacích inštitútov (dohody o zrážkach zo mzdy, zmluvnej pokuty a vystavenie zmenky). Aj zabezpečenie spotrebiteľskej zmluvy totiž podlieha režimu ochrany spotrebiteľa vo forme súdnej kontroly, či zmluvné dojednania, vrátane akcesorických, neobsahujú nekalé podmienky v neprospech spotrebiteľa. V zmysle článku 6 smernice 93/13/EHS, súd aj bez návrhu skúma nekalú povahu podmienky v spotrebiteľskej zmluve, čím sa má zabrániť tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ nebol viazaný nekalou podmienkou a zároveň sa tým sleduje dosiahnutie cieľa v článku 7 uvedenej smernice, pretože takéto skúmanie môže mať odradzujúci účinok, smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov, alebo dodávateľov.

Ak by vnútroštátne právo (prípadne jeho výklad v súdnej praxi) umožňovalo veriteľovi obísť takéto preskúmanie prostredníctvom zmenky, išlo by o pozbavenie užitočného účinku smernice 93/13/EHS (effet utile). Z hľadiska práva EÚ platí pre členské štáty povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia všeobecnej, alebo osobitnej povahy na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou. Vnútroštátny súd je pri použití vnútroštátneho práva, najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej za účelom splnenia požiadaviek smernice, povinný vykladať vnútroštátne právo v čo najširšom možnom rozsahu v zmysle znenia a cieľa príslušnej smernice, aby sa dosiahol výsledok stanovený touto smernicou a dosiahol tak súlad s článkom 249 tretím odsekom Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offa súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaný postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13 EHS (C-240-244/98 Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr (C-137/08) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offa (C-618/10 Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 z.č. 191/1950 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offa. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavená zmenka. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovaného len „vydá rozsudok“, nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade súdu prvého stupňa nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd prvého stupňa neporušil koncentračnú zásadu a tým, že účastníkom konania zaslal pripojené listiny, s obsahom ktorých sa súd prvého stupňa oboznámil a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania ani rovnosť účastníkov.

Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offio zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky. Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduché. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu predmetnej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu...). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidlá verejného poriadku, teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSŤ/Korčkovská, bod 50,51)

Ako už odvolací súd konštatoval, proces Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov Súdneho dvora a ex offio súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offio neprijateľnosťou zmluvných podmienok zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje. Spotrebiteľ nebýva natoľko právne zdatný, aby dokázal rozlišovať medzi nárokmi z uzavretej zmluvy a nárokmi zo zmenky samej. Preto, bez ohľadu na jeho postoj v konaní, je potrebné aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru aj na úkony, ktoré nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu, teda napr. aj na prípadné uznanie dlhu.

Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľkotisíc zmeniek indosamentom od spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o. si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Obč.zák.) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Obč. zák. (§ 54 ods. 1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvu o úvere.

Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky a dospel k záveru o absolútnej neplatnosti uvedenej zmluvy o úvere v zmysle § 39 Obč.zák.. Odvolací súd, zhodne so súdom prvého stupňa je toho názoru, že pôvodnému majiteľovi zmenky, nevzniklo právo zmenku zmenku vyplniť. V dôsledku tohto ani žalobcovi nemohlo vzniknúť právo na žiadne plnenie zo zmenky. Naviac, žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom podľa § 3 ods. 1 Obč. zák.. Dopadajú na neho všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítať s odmietnutím súdnej ochrany. Súdna ochrana sa principiálne neposkytuje osobe konajúcej so zlým úmyslom. Súd chráni vzťahy založené na dobromyseľnosti a čestnosti. Dobromyseľnosť je vylúčená pri návrhoch, v ktorých osoba musela pri elementárnej opatrnosti zistiť, že sú založené na nečestnosti.

Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvého stupňa za aplikácie § 142 ods. 1 O.s.p. vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách tohto odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods.1 O.s.p. v spojení s § 224 ods.1 O.s.p. Žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil. Preto odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.